

ОПИТУВАЛЬНІ МЕТОДИ В СОЦІОЛОГІЇ. СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ДОКУМЕНТІВ

К.с.н., доц. Комих Н.Г.

Вступ

Лабораторне заняття – форма навчального заняття, під час якого студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліді з метою підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу (лабораторні макети, установки тощо). В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (наприклад, у школі, на виробництві, в наукових лабораторіях).

Алгоритм виконання лабораторної роботи. Уважно прочитайте тему лабораторної роботи, мету. На основі мети визначте завдання які необхідно вирішити при написанні роботи. Ознайомтеся з науковою та навчально-методичною, довідковою літературою з теми лабораторної роботи. Поміркуйте над основними етапами проведення лабораторної роботи та кінцевим звітом.

Структура лабораторної роботи. Робота складається з:

- Вступ (визначення мети, завдань етапів виконання лабораторної роботи).
- Основна частина (викладення основних результатів згідно завдань лабораторної роботи)
- Висновки за завданнями лабораторної роботи
- Список використаної літератури, інформаційних джерел

Оформлення лабораторної роботи: матеріали роботи оформлюються в роздрукованому вигляді на аркушах форматом А4.

Зразок титульного аркушу:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара

Факультет суспільних наук і міжнародних відносин
Кафедра соціології
Лабораторна робота № _
*Методологічний розділ програми соціологічного дослідження за методом
аналіз документів.*

Виконав (-ла) студент (-ка)
групи СЦ-1__ _____ (Прізвище та ініціали студента)
(підпис)

Перевірив
кандидат соціологічних наук,
доцент «_____» _____ (Комих Н.Г.)
(кількість балів) (підпис)

Дніпропетровськ – 201_

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Лабораторне заняття № 1

Методологічний розділ програми соціологічного дослідження за методом аналіз документів.

Мета – сформувати навички складання методологічного розділу програми соціологічного дослідження за обраною темою. **Основне завдання** детально визначити та розписати методологічний розділ програми соціологічного дослідження.

Рекомендована література:

1. Гречихин В.Г. Лекции по методике и технике социологических исследований. - М.: Изд. МГУ, 1988.
2. Гордяненко В.Г. Социологический практикум. Учебно-метод. пособие. К."Академия", 1998, с.42
3. Как провести социологическое исследование. Изд. 2-е дополн. М.: Политиздат, 1990. – 288 с.
4. Краткий словарь по социологии. – М.: Политиздат, 1989. 479 с.
5. Методология и практика социологических исследований: методические указания по спецкурсу для студентов педагогического факультета. – Харьков: Изд-во ХГУ, 1992. – 36 с.
6. Рабочая книга социолога. – М.: Наука, 1983. – 510 с.
7. Руденко Р.И. Практикум по социологии. – М.: Юнити. 1999. – 448с.
8. Социология: Практикум /сост. и. отв. ред. А.В.Миронов, Р.И.Руденко/ – М.: Соц.-полит, журн., 1993. – 240 с.
9. Социология : Словарь-справочник. В 4-х томах. Т.4 /под ред. Осипова Г.В./ - М.: Наука, 1991.
10. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. Під заг.ред. В.І. Валовина. – К.: Укр. Центр духовн. Культури, 1998. – 736 с.
11. Шикун А.И. Социологический практикум. Учебное пособие для студентов вузов. – Минск, 2000. – 234с.
12. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. –М.: «Добросвет» 1999 – 596 с.

Лабораторне заняття № 2

Методико-процедурний розділ програми соціологічного дослідження за методом аналізу документів. Робочий план дослідження.

Мета – сформувати навички складання методико-процедурного розділу програми соціологічного дослідження за обраною темою та робочого плану дослідження. **Основне завдання** детально визначити та розписати складові методико-процедурного розділу програми соціологічного дослідження та робочого плану дослідження.

Рекомендована література:

1. Волков Ю.Г., Добренъков В.И., Нечипуренко В.Н., Попов А.В.

- Социология. Учебник. /Под ред. Проф. Ю.Г. Волкова – изд. 2-е. – М.: Гардарики. – 2004. – С. 78-90.
2. Гречихин В.Г. Лекции по методике и технике социологических исследований. - М.: Изд. МГУ, 1988. – 232с. (1екз.)
 3. Ноэль Э. Массовые опросы. Введение в методику демоскопии. – М.: Прогресс - 1978.– 381с.
 4. Панина Н. Технология социологического исследования. Институт социологии НАН Украины. – К., 1998. – 276с.
 5. Паниотто В.И. Качество социологической информации: Методы оценки и процедуры обеспечения. – К.: Наук. думка, 1986. – 207с.
 6. Рабочая книга социолога. – М.: Наука, 1983. – 510с.
 7. Руденко Р.И. Практикум по социологии. – М.: Юнити. 1999. – 448с.
 8. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г.Городяненка – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – С.464-525.
 9. Циба В.Т. Математичні основи соціологічних досліджень: кваліметричний підхід. – К.: МАУП. – 2002. – 248с.
 10. Чурилов Н.Н. Проектирование выборочного социологического исследования: Некоторые методологические и методические проблемы. – К.: Наукова думка, 1986. – 183с.

Лабораторне заняття № 3

Класифікатор за темою контент-аналізу з виділенням категорії аналізу, одиниць аналізу та одиниць рахунку

Мета – сформувати навички складання класифікатору контент аналізу з виділенням категорій аналізу, одиниць аналізу, одиниць рахунку.

Основне завдання визначити категорії аналізу, одиниці аналізу та одиниці рахунку з обраною проблемою дослідження.

Рекомендована література:

1. Аверьянов Л. Я. Контент-анализ : учебное пособие : [Текст] /Л.Я. Аверьянов — М.: КноРус, 2009. — 450 с.
2. Головаха, Є.І. Українське суспільство 1992–2008: Соціологічний моніторинг [Текст] / Є.І.Головаха, Н.І.Паніна – К.: ІС НАНУ, 2008. – 85 с.
3. Добренев, В.И. Методы социологического исследования [Текст] / В.И.Добренев, А.И. Кравченко. – М. МГУ, 2004 – 400 с.
4. Курилович, Н.В. Контент–анализ: логика развития метода [Текст] / Н.В.Курилович // Методология исследования политического дискурса: актуальные проблемы содержательного анализа общественно–политических текстов. – Мн.: БГУ.– 2000.– С.268–283.
5. Панина, Н.В. Избранные труды по социологии: в трех томах [Текст] // Панина Н.В / Том I. Вопросы теории, методологии, технологии социологического исследования и профессиональная этика/ Сост., ред., вступ. статья Е.И.Головахи. – К.: Факт, 2008. – 472 с.
6. Рабочая книга социолога [Текст] / Под. ред. Г.В. Осипова // М., 1983.– С. 348–360.

7. Федотова, Л.Н. Анализ содержания – социологический метод изучения средств массовой коммуникации [Текст] / Л.Н.Федотова. – М., 2001. – С.24–26
8. Федотова, Л.Н. Контент–аналитические исследования средств массовой информации и пропаганды [Текст] / Л.Н.Федотова. – М.: Изд-во Моск. ун–та, 1988. – С. 10–25
9. Ядов, В.А. Социологическое исследование. Методология, программа, методы [Текст] / В.А. Ядов. – Самара: Изд-во Самарский ун–т, 1995. – С. 142–166.

Лабораторне заняття № 4

Обробка результати виміру інформації та представити у вигляді одномірного розподілу.

Мета – сформувати навички збору та обробки емпіричної інформації за класифікатором контент-аналізу. **Основне завдання** за розробленим класифікатором зібрати інформацію, обрахувати та представити у вигляді одномірного розподілу.

Рекомендована література:

10. Аверьянов Л. Я. Контент-анализ : учебное пособие : [Текст] /Л.Я. Аверьянов — М.: КноРус, 2009. — 450 с.
11. Белановский, С.А. Метод фокус–групп [Текст] / С.А. Белановский. – М., Магистр, 1996. – 272 с.
12. Добренев, В.И. Методы социологического исследования [Текст] / В.И.Добренев, А.И. Кравченко. – М. МГУ, 2004 – 400 с.
13. Курилович, Н.В. Контент–анализ: логика развития метода [Текст] / Н.В.Курилович // Методология исследования политического дискурса: актуальные проблемы содержательного анализа общественно–политических текстов. – Мн.: БГУ.– 2000.– С.268–283.
14. Панина, Н.В. Избранные труды по социологии: в трех томах [Текст] // Панина Н.В / Том I. Вопросы теории, методологии, технологии социологического исследования и профессиональная этика/ Сост., ред., вступ. статья Е.И.Головахи. – К.: Факт, 2008. – 472 с.
15. Ядов, В.А. Социологическое исследование. Методология, программа, методы [Текст] / В.А. Ядов. – Самара: Изд-во Самарский ун–т, 1995. – С. 142–166.

Лабораторне заняття № 5

Навчальний звіт за результати дослідження методом аналізу документів.

Мета – сформувати навички підготовки та написання звіту за результатами проведеного соціологічного дослідження методом аналізу документів. **Основне завдання** написати звіт за результатом проведеного дослідження.

Рекомендована література:

13. Гречихин В.Г. Лекции по методике и технике социологических исследований. - М.: Изд. МГУ, 1988.
14. Гордяненко В.Г. Социологический практикум. Учебно-метод. пособие. К."Академия", 1998, с.42
15. Как провести социологическое исследование. Изд. 2-е дополн. М.: Политиздат, 1990. – 288 с.
16. Словарь прикладной социологии. – Минск: Изд-во Минского ун-та, 1984. – 317 с.
17. Социологический практикум по методике и технике конкретных социологических исследований. – Харьков: Изд-во ХГУ, 1992. – 58 с.
18. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. – М.: «Добросвет» 1999 – 596 с.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II

Лабораторне заняття №1

Методологічний розділ програми соціологічного дослідження за методом опитування.

Мета – сформулювати навички складання методологічного розділу програми соціологічного дослідження за обраною темою дослідження. **Основне завдання** детально визначити та розписати складові методологічного розділу програми соціологічного дослідження за методом опитування.

Рекомендована література:

1. Бутенко, И.А. Анкетный опрос как общение социолога с респондентом [Текст] / И.А. Бутенко. – М.: Высшая школа, 1989. – 176 с.
2. Бутенко, И.А. Использование новых технологий при опросах [Текст] / И.А. Бутенко // Социол. исслед. – 2000. – № 10. – С.118–124
3. Головаха, Є.І. Українське суспільство 1992–2008: Соціологічний моніторинг [Текст] / Є.І. Головаха, Н.І. Панина – К.: ІС НАНУ, 2008. – 85 с.
4. Дмитриев, А.В. Социологические опросы и политика / А.В. Дмитриев, Ж.Т. Тощенко [Текст] // Социол. исслед. – 1994 . – № 5. – С.42–51
5. Добренев, В.И. Методы социологического исследования [Текст] / В.И. Добренев, А.И. Кравченко. – М. МГУ, 2004 – 400 с.
6. Панина, Н.В. Избранные труды по социологии: в трех томах [Текст] // Панина Н.В / Том I. Вопросы теории, методологии, технологии социологического исследования и профессиональная этика/ Сост., ред., вступ. статья Е.И. Головахи. – К.: Факт, 2008. – 472 с.
7. Рабочая книга социолога [Текст] / Под. ред. Г.В. Осипова // М., 1983.– С. 348–360.
8. Современные методы исследования средств массовой коммуникации [Текст] / Материалы межресп. науч. конф. Таллин: Периодика, 1983. – 150.с.

9. Стацевич, Т.Л. Особенности работы интервьюера при телефонных опросах [Текст] / Т.Л. Стацевич // Социол. исслед. – 1993. – № 7. – С.83–88.
10. Тавокин Е.П. Основы методики социологического исследования : Учеб. пособие / Е. П. Тавокин. - М. : Инфра-М, 2012. - 239 с. - (Высшее образование). - ISBN 9785160034737
11. Ядов, В.А. Социологическое исследование. Методология, программа, методы [Текст] / В.А. Ядов. – Самара: Изд-во Самарский ун-т, 1995. – С. 142–166.

Лабораторне заняття № 2

Методико-процедурний розділ програми соціологічного дослідження за методом опитування. Робочий план дослідження.

Мета – сформулювати навички складання методико-процедурного розділу програми соціологічного дослідження за обраною темою та робочого плану дослідження. **Основне завдання** детально визначити та розписати складові методико-процедурного розділу програми соціологічного дослідження та робочого плану дослідження.

Рекомендована література:

1. Гречихин В.Г. Лекции по методике и технике социологических исследований. - М.: Изд. МГУ, 1988.
2. Гордяненко В.Г. Социологический практикум. Учебно-метод. пособие. К."Академия", 1998, с.42
3. Как провести социологическое исследование. Изд. 2-е дополн. М.: Политиздат, 1990. – 288 с.
4. Краткий словарь по социологии. – М.: Политиздат, 1989. 479 с.
5. Методология и практика социологических исследований: методические указания по спецкурсу для студентов педагогического факультета. – Харьков: Изд-во ХГУ, 1992. – 36 с.
6. Рабочая книга социолога. – М.: Наука, 1983. – 510 с.
7. Руденко Р.И. Практикум по социологии. – М.: Юнити. 1999. – 448с.
8. Социология: Практикум /сост. и. отв. ред. А.В.Миронов, Р.И.Руденко/ – М.: Соц.-полит, журн., 1993. – 240 с.
9. Социология : Словарь-справочник. В 4-х томах. Т.4 /под ред. Осипова Г.В./ - М.: Наука, 1991.
10. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. Під заг.ред. В.І. Валошина. – К.: Укр. Центр духовн. Культури, 1998. – 736 с.
11. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. –М.: «Добросвет» 1999 – 596 с.

Лабораторне заняття № 3

Опитувальник за обраною темою та методом опитування

Мета – сформувати навички складання опитувальника (анкети чи бланку інтерв'ю) в залежності від обраної методики та методу дослідження. **Основне завдання** – розробити опитувальник за обраною темою соціологічного дослідження з урахуванням всіх правил складання такого роду документів.

Рекомендована література:

1. Гречихин В.Г. Лекции по методике и технике социологических исследований. - М.: Изд. МГУ, 1988.
2. Гордяненко В.Г. Социологический практикум. Учебно-метод. пособие. К."Академия", 1998, с.42
3. Рабочая книга социолога. – М.: Наука, 1983. – 510 с.
4. Руденко Р.И. Практикум по социологии. – М.: Юнити. 1999. – 448с.
5. Социология: Практикум /сост. и. отв. ред. А.В.Миронов, Р.И.Руденко/ – М.: Соц.-полит, журн., 1993. – 240 с.
6. Социология : Словарь-справочник. В 4-х томах. Т.4 /под ред. Осипова Г.В./ - М.: Наука, 1991.
7. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. Під заг.ред. В.І. Валовина. – К.: Укр. Центр духовн. Культури, 1998. – 736 с.
8. Шикун А.И. Социологический практикум. Учебное пособие для студентов вузов. – Минск, 2000. – 234с.
9. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. –М.: «Добросвет» 1999 – 596 с.

Лабораторне заняття № 4

Навчальний звіт за результати дослідження методом опитування

Мета – сформувати навички підготовки та написання звіту за результатами проведеного соціологічного дослідження методом опитування. **Основне завдання** написати звіт за результатом проведеного дослідження.

Рекомендована література:

1. Гречихин В.Г. Лекции по методике и технике социологических исследований. - М.: Изд. МГУ, 1988. – 232с. (1екз.)
2. Давыдов А.А., Чураков А.Н. Системный подход к анализу данных мониторинга общественного мнения. //Социологические исследования. – 2002. - № 7.
3. Єріна А.М. Організація вибіркового обстеження: Навчальний посібник. – К., 2004. – 208с
4. Мягков А.Ю. Опросные методы сбора данных: предпочтения респондентов. //Социологические исследования. – 2000. - № 12.
5. Паниотто В.И. Качество социологической информации: Методы оценки и процедуры обеспечения. – К.: Наук. думка, 1986. – 207с.
6. Рабочая книга социолога. – М.: Наука, 1983. – 510с.

7. Чурилов Н.Н. Проектирование выборочного социологического исследования: Некоторые методологические и методические проблемы. – К.: Наукова думка, 1986. – 183с.
8. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. –М.: «Добросвет» 1999 – 596 с.

Лабораторне заняття № 5

Тестова методика, яка застосовується в соціологічних дослідженнях.

Мета – сформулювати навички застосування тестових методик для збору соціологічної інформації. **Основне завдання** обрати тестову методику та описати її можливості та особливості застосування для збору соціологічної інформації.

Рекомендована література:

1. Батыгин Г.С. Лекции по методологии социологических исследований. – М.: Аспект – Пресс, 1995. – 286 с.
2. Бутенко ИА. Анкетный опрос как общение социолога с респондентами. – М.: Высшая школа, 1989. – 176 с.
3. Гречихин В.Г. Лекции по методике и технике социологических исследований. - М.: Изд. МГУ, 1988.
4. Гордяненко В.Г. Социологический практикум. Учебно-метод. пособие. К."Академия", 1998, с.42
5. Краткий словарь по социологии. – М.: Политиздат, 1989. 479 с.
6. Маслова ОМ. Анкетирование – метод сбора социологической информации // Политическое самообразование. – 1981. – № 2.
7. Методы сбора информации в социологических исследованиях: Кн. 1: Социологический опрос. – М.: Наука, 1990. – С. 64–124.
8. Методы сбора информации в социологических исследованиях: Кн. 2. – М.: Наука, 1990. – 222 с.
9. Михайлов С. Эмпирическое социологическое исследование. – М.: Прогресс, 1975. – 334 с.
10. Паниотто В.И., Максименко В.С. Количественные методы в социологических исследованиях. – К., 1982.
11. Практикум по прикладной социологии / Под ред. Б.В.Князева и др. – М.: Изд-во МГУ, 1987. – 260 с.
12. Рабочая книга социолога. – М.: Наука, 1983. – 510 с.
13. Яковенко Ю.И., Паниотто В.И. Почтовый опрос в социологическом исследовании. – К.: Наукова думка, 1988. – 140 с.
14. Ядов В.А. Социологическое исследование : методология, программа, методы, - изд. Самар. университета, 1995. - 331 с.
15. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. –М.: «Добросвет» 1999 – 596 с.

Лабораторне заняття № 6

Гайд фокус групи за обраною темою дослідження.

Мета – сформувати навички складання гайду проведення фокус групи.

Основне завдання – розробити гайд фокус групи за конкретно обраною проблемою її проведення.

Рекомендована література:

1. Городяненко В.Г. Социологический практикум. Учебно-метод. пособие. К."Академия", 1998, с.42
2. Давыдов АА. Объем выборки // Социологические исследования – 1988. – № 6. – С. 83–89.
3. Давыдов АА., Давыдова Е.В. Измерение искренности респондента. – М.: ИС РАН, 1992. – 21 с.
4. Докторов Б.З. О надежности измерения в социологическом исследовании. – Л.: Наука, 1979. – 128 с.
5. Ермолаева Е.М. Язык респондента, язык, анкеты // Социологические исследования – 1987. – № 1. – С. 97–104.
6. Здравомыслов А.Г. Методология и процедура социологических исследований.- М.:Мысль, 1969. -206с.
7. Здравомыслов А.Г., Ядов ВА. Методологические предпосылки, методы и техника исследования (программа исследования) // Человек и его работа. Социологическое исследование. – М.: Мысль, 1967. – С. 12–97.
8. Ноэль Э. Массовые опросы. Введение в методику демоскопии. – М.: Ава-Эстра, 1993.– 272 с.
9. Основы прикладной социологии. Учебник для вузов. / Под ред. Шереги Ф.Э. и Горшкова М.К.: В 2-х том. – М., 1995. – Том. 1 – 200 с.; Том 2 – 192 с.
- 10.Панина Н. Технология социологического исследования. Институт социологии НАН Украины. – К., 1998. – 276 с.
- 11.Рабочая книга социолога. – М.: Наука, 1983. – 510 с.
12. Чурилов Н.Н. Проектирование выборочного социологического исследования: Некоторые методологические и методические проблемы. – К.: Наукова думка, 1986. – 183 с.
13. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. –М.: «Добросвет» 1999 – 596 с.